

anden Løsning, men det staar vedblivende for mig som det, der nærmest og naturligst frembyder sig.

Nu bemærkede det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borghøj) i Gaar, at den Vej kan man slet ikke gaa, naar man er Modstander af den privilegerede Valgret, thi vi have i Amsraadene en Rest af den privilegerede Valgret. Jeg synes ikke, den Argumentation er videre slaaende. Det er sandt, at en Overgang vil det være saadan; men have vi en Forfatning med to Kamre, begge grundlagte paa den almindelige Valgret, om end Fremgangsmaaden ved Valgene er forskellig, kan der ikke være to Meninger om, at det vil afføde den almindelige Valgrets fuldstændige Indførelse ogsaa i de kommunale Forsamlinger inden ret lang Tid. Det kan der, praktisk set, ikke være Tvivl om.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Forholdstalsvalgmaaden er der fremkommet saa meget af det, jeg kunde ønske at sige, at jeg kan indskrænke mig til faa Ord derom. Jeg ser meget vel alt, hvad der kan tale for Forholdstalsvalgmaaden, men jeg ser ganske vist ogsaa de store Skavanker, den har. Det, som for mig er den største Skavank ved Forholdstalsvalgmaaden, er, at den borttager det eneste virkelige personlige Element, der er i vor Politik: Folketingsmandens Samhørighed med sin Valgkreds. Jeg har aldrig opdaget, at der er en Samhørighed af den Art mellem Landstingsmændene og deres store Valgkredse, og endnu meget mindre vilde den jo blive, hvis man, som det ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds (Hammerich) ønskede, gjorde hele Sjælland til een Valgkreds og delte Jylland i to Valgkredse. Det, jeg ser som Skavanken herved, er ikke saa meget, at de lokale Interesser ikke blive tilbørligt plejede. Der er naturligvis noget i, at alle Sjællænderne vilde rotte sig sammen om sjællandske Interesser og Fynboerne om fynske, og deri ser jeg i og for sig ikke noget saa herligt. Det, jeg mener, gaar noget dybere og angaar det personlige Baand, der er eller i alt Fald bør være mellem Folketingsmanden og hans Vælger. Det er denne personlige Ansvarfølelse, som bliver i højeste Grad skærpet, naar der er en vis bestemt Kreds af Vælgerne, som Folketingsmanden med korte Mellemrum skal gøre Regnskab for, hvad han har foretaget sig. Det er ikke alene det rent personlige Bekendtskab, men det er den nøje Maade, hvorpaa Vælgerne i den enkelte Valgkreds følge deres Folketingsmands Virksomhed. De sige: Det er

vor Mand; ham have vi sat ind, han maa ikke gøre dit, og han skal gøre dat. Ikke at jeg mener, det skal være et absolut imperativt Mandat, men der bliver ved Enkeltmandskredsene en bedre Sikkerhed for, at Vælgerne faa Indflydelse paa, hvad deres Folketingsmand gør.

Derfor er jeg bange for, at det hele ved Forholdstalsvalgmaaden skal sønderplutte sig i Særinteresser. Jo mere udviklet Samfundet bliver, jo mere udviklede Kommunikationsmidlerne og Pressen blive, jo lettere bliver det for Folk, der have, om jeg saa maa sige, en eneste Kæphest at ride, at slaa sig sammen over det hele Land. Jeg er bange for, at vi fik forfærdelig mange Kæphestryttere herind. Det kunde maaske være gode Kæphest, det siger jeg ikke noget om: een vilde ride paa Afholdssagen, een paa Indremission, en anden paa Kvindesagen, hvis vi fik Kvinderne ind osv. Vi vilde faa en hel Del Folk, som maaske være forræffelige Repræsentanter for den ene Særretning, de tilhøre, men højst uudviklede, hvad de almindelige Samfundsinteresser angaar, og med alt for lidt Interesse for disse. Det er Valget i Enkeltmandskredse, som tvinger Særinteresserne ind under de almene Interesser, tvinger Særinteresserne til at gøre sig gældende i naturlig organisk Forbindelse med den almene Interesse. Rigsdagsmændene vælges i det store og hele efter politiske Grundlinier, og det særlige: Afholdssagen og det øvrige, kommer som Regel smukt til at indordne sig under det store og hele, og det er ogsaa netop det, det skal.

Men Spørgsmaalet om Forholdstalsvalg er selvfølgelig noget, vi kunne diskutere, og jeg hørte ligesom flere andre ærede Medlemmer med stor Interesse den Udvikling, der blev givet af det ærede Medlem for Københavns 7de Valgkreds (V. H. O. Madsen). Kunde man finde en forstandig Kombination mellem Forholdstalsvalgmaade og Enkeltmandskredse, er det noget, jeg vil være fuldkommen villig til at overveje, men ganske vist kun i Forbindelse med en Ændring af Landstingets Sammensætning. Grundene dertil ere saa mange Gange fremførte, at jeg ikke skal besvare det høje Ting dermed.

Om det socialdemokratiske Forslag vil jeg sige, at Nedsættelse af en parlamentarisk Kommission her i Folketinget forekommer mig ikke at være Vejen til at forberede en Grundlovsændring. Det kunde den maaske være, hvis man sad med et Mindretalsministerium, som man var en